

How to use project results sustainably

Example of FOKS project

Thomas Ertel – dissemination manager
ET, Esslingen, Germany

Grzegorz Gzyl – project manager
Central Mining Institute, Katowice

Dissemination - target groups

Main target groups are:

1. professionals
  - experts
  - consultants
  - water authorities
2. general public in the pilot areas

Dissemination - professionals

- Goal a): awareness about FOKS tools available for daily use – to be achieved through publications & posters on conferences, fairs, etc.
- Goal b): increase capabilities to use FOKS tools – to be achieved via guidance documents and training seminars & workshops

Dissemination – general public

Dzisiaj poradnik 50+
Jak uzyskać skierowanie na leczenie uzdrowiskowe

50+
tygodnik
Pracownika Emeryta Rencysty

Naszą gazetę przygotowujemy we współpracy z

POLSKA THE TIMES

DZIENNIK ZACHODNI

www.polskafzdziennikzachodni.pl
Nr 205 (19.498)
środa 2.09.2009
1.80 zł

Dzisiaj dodatek
Cezary Śląskiego Biznesu

Dzisiaj w prezencie dla Czytelników

Jesienny rozkład jazdy pociągów PKP

Nowe godziny odjazdów pociągów z głównych stacji regionu

Jesienny rozkład jazdy pociągów PKP

Bliżej pojednania pomimo zgrzytów historii

● **Donald Tusk** Każdy ma swoją pamięć, ale fakty, które różne interpretujemy, są jedne.

● **Angela Merkel** My, Niemcy, nigdy nie zapomnimy tego, że nasi partnerzy na Wschodzie i Zachodzie (...) podali nam rękę.

● **Wladimir Putin** Pakt Ribbentrop-Mołotow miał niemoralny charakter. Chcemy, by inne kraje również uznały swoje błędy.

Więcej na str. 4-5

Z trucizn będzie prąd

Aldona Miazorezyk-Cielży

Czy toksyczne odpady można przerobić na węgiel i wykorzystać do produkcji prądu? Choc brzmiało to niewiarygodnie, taką instalację opracowali inż. Tomasz Ocieła i jego współpracownicy, czescy naukowcy z Instytutu Zdrowia Publicznego w Ostrawie. Co ważne, teraz pomagają władzom Jaworzna pozyskać się niemal 200 tysięcy ton śmieciernie groźnych odpadów po produkcji pestycydów w Zakładach „Organo-kałoc”.

W woj. śląskim zapowiada się więc ekologiczne przedsięwzięcie o europejskim wymiarze. Jedną z największych w Europie bomb ekologicznych będzie zlikwidowana przy wykorzystaniu najnowocześniejszej w Europie instalacji.

Na czym polega pomysł Czechołów? Najprościej rzecz ujmując: chodzi o „wyrażenie” chłonu, który w połączeniu ze związkami organicznymi tworzy bardzo toksyczne substancje. Używa się do tego aktywnego węgla.

Powstała w tym procesie substancja jest zupełnie nieszkodliwa – wyjaśnia Agnieszka Hartzyt, powiatowy geolog z Jaworzna. To po prostu paliwo, z którego można wyprodukować prąd. Dr Grzegorz Gayl z Głównego Instytutu Górnictwa w Katowicach chwali tę metodę. – Metoda inż. Ocieły została

przetworzona laboratoryjnie. Próbkę z Jaworzna świetnie się do utylizacji nadają. Zawierają mocno skoncentrowane chemikalia – podkreśla. Dodaje, że ostrawski Instytut to znana i cenioma na świecie placówka naukowa.

O tym jak ważna nie tylko dla woj. śląskiego, ale i dla całej Polski jest likwidacja jaworznińskiego składowiska świadczą dane Greenpeace. Według tej organizacji teren wokół zakładów jest skażony pestycydami, metalami ciężkimi (głównie ołowiem) i cyjankami.

– Próbkę wody z Jaworzna trafiały do naszego laboratorium w Wielkiej Brytanii. Wyniki nie pozostawiały żadnych wątpliwości, że to miejsce jest niezwy-

kle niebezpieczne dla ludzi – podkreśla Zdzisław Supergan, koordynator kampanii Greenpeace Polska.

Składowisko odpadów toksycznych w dolinie potoku Wąpólnica jest groźne nie tylko w kraju. Woda wypływająca z rzek ze składowiska, które trafiła do rzek. Istnieje nawet ryzyko, że tą drogą chemikalia mogą zatruć partafwa całego regionu Morza Bałtyckiego.

Pomysł likwidacji jaworznińskich odpadów nową technologią współfinansuje Unia Europejska. Władze sprzątanie może zakończyć się do 2015 roku.

Dzisiaj również dodatek
Czysty Region

W tym numerze piszemy o problemach z azbestem w regionie

Nr 1000001350 079
WYSOKA 1896 3228
WYDAWCA: W. POLSKIE GÓRNICWA I HURTOWNIA

Więcej czytaj na stronie 3

Dziura w kieszeni

Zaległości finansowe Polaków wzrosły przez rok o 20 mld zł do rekordowych 79,24 mld zł!

Najwięcej dłużników i najwyższe zaaległości woy są województwie śląskim. Już 14,53 proc. wszystkich polskich długów powstaje właśnie u nas. Aż 93 proc. dłużników ma ponad 10 tys. zł zaległości w bankach, u właścicieli mieszkań i dostawców prądu, ale także u własnych dzieci, którym naszrodzono alimenty. Najmniejszy śląski dłużnik ma 10 zł, jest w nim komunikacji miejskiej 406 zł. BS

Pieniądże Strona 14

Drogo! Górnego Śląska bronili cywile, harcerze i byli powstańcy

Opinie Strona 13

LAPTOP DO BUDY

RTVEUROAGD TOSHIBA
Leading Innovation

„Polska DZIENNIK ZACHODNI” – taniestrajnik w Krakowie, z dostawą do Twojego domu. Zapisz się do nas: 0 100 16 30 20 (dni telefonów stacjonarnych i telefonów sieci Orange), 032 634 22 70 (dla pozostałych sieci)

FOTO: PAP, WISNIEWSKI/AGF

Capitalisation

- FOKS methodology in some regions defines the standard for future work of consultants in investigation and characterisation of groundwater contamination
- FOKS attempts to provide input to national and regional codes of best practise

Sustainability

- FOKS results will be used in partner regions as a base for further as a kind of remediation and groundwater management strategy and they will be a base for application for further investment funds to be used for targeted remediation

Final key message:

FOKS aims at clearly identified narrow target groups enabling a set of specific measures which ensure a proper access to them and success of the project